

**ĐỀ MINH HỌA CHUẨN 2020
THEO HƯỚNG TỈNH GIẢM**

ĐỀ THI THỬ THPT QUỐC GIA NĂM 2020
Môn thi thành phần: NGŨ VĂN
Thời gian làm bài: 120 phút, không kể thời gian phát đề

ĐỀ SỐ 6

Họ, tên thí sinh:
Số báo danh:

Mã đề thi 06

I. ĐỌC HIỂU (3.0 điểm)

Đọc bài thơ sau và thực hiện các yêu cầu:

*Anh ra khơi
Mây treo ngang trời những cánh buồm trắng
Phút chia tay, anh dạo trên bến cảng
Biển một bên và em một bên*

*Biển ồn ào, em lại dịu êm
Em vừa nói câu chi rồi mỉm cười lặng lẽ
Anh như con tàu lắng sóng từ hai phía
Biển một bên và em một bên*

*Ngày mai, ngày mai khi thành phố lên đèn
Tàu anh buông neo dưới chùm sao xa lắc
Thăm thẳm nước trời, nhưng anh không cô độc
Biển một bên và em một bên*

*Vòm trời kia có thể sẽ không em
Không biển nữa. Chỉ mình anh với cỏ
Cho dù thế thì anh vẫn nhớ
Biển một bên và em một bên...*

(Thơ tình người lính biển, Trần Đăng Khoa)

Câu 1. Chỉ ra những từ ngữ thuộc trường từ vựng biển có trong bài thơ. (Nhận biết)

Câu 2. Hãy phân tích giá trị của biện pháp nghệ thuật chính được sử dụng trong bài thơ trên. (Thông hiểu)

Câu 3. Anh/chị hiểu như thế nào về ý nghĩa của hai câu thơ sau: *Vòm trời kia có thể không em/ Không biển nữa. Chỉ mình anh và cỏ?* (Thông hiểu)

Câu 4. Nội dung bài thơ trên gợi cho anh/chị nhớ tới bài thơ nào cũng sử dụng hình ảnh biển cả để nói về đề tài tình yêu muôn thuở? Chỉ ra điểm giống và khác nhau trong sắc thái cảm xúc của từng tác phẩm. (Vận dụng)

II. LÀM VĂN (7.0 điểm)

Câu 1 (2.0 điểm)

Từ đoạn trích phần **Đọc hiểu**, anh/chị hãy viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của anh/chị về vấn đề trách nhiệm trong tình yêu của mỗi con người. (Vận dụng cao)

Câu 2 (5.0 điểm) (Vận dụng cao)

Trong tác phẩm *Vợ chồng A Phủ* (Tô Hoài), giữa không khí đón tết ở Hồng Ngài, *Mị nghe tiếng sáo vọng lại, thiết tha bồi hồi. Mị ngồi nhắm thắm bài hát của người đang thổi.*

Mày có con trai con gái rồi

Mày đi làm nương

Ta không có con trai con gái

Ta đi tìm người yêu.

Và lúc say, Mị nghĩ đến tình cảnh của mình: *Nhớ lại, chỉ thấy nước mắt ứa ra. Mà tiếng sáo gọi bạn yêu vẫn lửng lơ bay ngoài đường.*

Anh ném pao, em không bắt

Em không yêu, quả pao rơi rồi...

Đến khi bị trói: ... Mị vẫn nghe tiếng sáo đưa Mị đi theo những cuộc chơi, những đám chơi. Em không yêu, quả pao rơi rồi - Em yêu người nào, em bắt pao nào.... Mị vùng bước đi. Nhưng tay chân đau không cựa được. Mị không nghe tiếng sáo nữa.

(Vợ chồng A Phủ, Ngữ văn 12, tập 2, NXB Giáo dục, 2008)

Cảm nhận của anh/chị về âm thanh tiếng sáo được miêu tả trong đoạn trích trên.

-----HẾT-----

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm

Xin giới thiệu với bạn bộ đề thi thử 2020 sau tỉnh giảm từ website thư viện tài liệu giảng dạy trực tuyến [Tailieugiangday.com](http://tailieugiangday.com), được biên soạn phát triển theo nội dung tỉnh giảm, cấu trúc đề minh họa mới nhất của Bộ giáo dục.

- Nội dung câu hỏi phù hợp với kiến thức tỉnh giảm của Bộ ban hành.
- Lời giải chi tiết chính xác tuyệt đối.
- Biên soạn bởi đội ngũ giáo viên uy tín, chuyên môn cao, kinh nghiệm luyện thi trên 10 năm.
- Bộ đề chỉ dành cho giáo viên - KHÔNG bán cho học sinh, phụ huynh.

(tailieugiangday.com – Website đề thi – chuyên đề file word có lời giải chi tiết)

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

I. ĐỌC HIỂU (3.0 điểm)

Câu 1:

***Phương pháp:** Căn cứ vào các kiến thức về trường từ vựng

***Cách giải:**

- Một số từ vựng thuộc trường từ vựng biển trong bài thơ: biển, con tàu, sóng, nước, bão, đảo...

Học sinh chỉ cần chỉ ra 3 từ ngữ trong số các từ trên là cho điểm tối đa. Đây là câu hỏi kiểm tra nhận thức của học sinh về khái niệm “trường từ vựng”. (Nhận biết)

Câu 2:

***Phương pháp:** Căn cứ vào các kiến thức về các biện pháp tu từ

***Cách giải:** Lí giải, phân tích được hiệu quả, tác dụng của biện pháp tu từ chính được dùng trong văn bản

- Biện pháp nghệ thuật chính: Điệp ngữ (điệp cấu trúc *Biển một bên và em một bên* 5 lần suốt bài thơ).
- Tác dụng:
 - + Nhấn mạnh nỗi nhớ của một người lính khi nhớ về hình ảnh “em” ở quê nhà luôn dõi theo, luôn bên cạnh, luôn ủng hộ và trở thành một phần không thể thiếu với người lính
 - + Tạo nhịp điệu da diết, khó quên tổng lòng người đọc.

Học sinh lưu ý chỉ ra đủ được hai tác dụng của biện pháp nghệ thuật điệp ngữ ở cả hai mặt: nội dung biểu hiện và nghệ thuật biểu hiện.

Câu 3:

***Phương pháp:** Phân tích, tổng hợp

***Cách giải:**

Hai câu thơ *Vòm trời kia có thể sẽ không em/ Không biển nữa. Chỉ mình anh với cỏ nhắc tới một hiện thực* mà người lính tưởng tượng ra: Đó là khi người lính

phải hi sinh, phải trở về với cát bụi. Nhắc tới điều này, người lính muốn khẳng định dù cuộc sống có như thế nào, anh vẫn luôn nhớ về “em”, nhớ những khoảng khắc có ý nghĩa trong cuộc đời khi có “em” bên anh.

Câu 4:

***Phương pháp:** Phân tích, tổng hợp

***Cách giải:**

- Thí sinh có thể đưa ra một trong số các sáng tác sau: *Sóng* (Xuân Quỳnh), *Biển* (Xuân Diệu)...
- Học sinh chỉ ra điểm giống và khác nhau trong sắc thái cảm xúc của từng tác phẩm, chú ý về thời điểm sáng tác khác nhau có thể đem đến những giá trị tư tưởng khác nhau mà mỗi nhà thơ phản ánh nhưng đều có điểm chung là tình cảm lúc nào cũng dạt dào, tha thiết.

Lưu ý: Học sinh cần chỉ rõ được tên tác giả thì mới cho điểm.

II.LÀM VĂN (7.0 điểm)

Câu 1:

***Phương pháp:** Phân tích, tổng hợp

***Cách giải:**

a. *Đảm bảo yêu cầu về hình thức đoạn văn*

Thí sinh có thể trình bày đoạn văn theo cách diễn dịch, quy nạp, tổng- phân -hợp, móc xích hoặc song hành. (0,25)

b.*Xác định đúng vấn đề cần nghị luận (0,25)*

Trách nhiệm trong tình yêu của mỗi con người.

c.*Triển khai vấn đề nghị luận (1,0)*

Thí sinh lựa chọn các thao tác lập luận phù hợp để triển khai vấn đề theo nhiều cách nhưng cần làm rõ trách nhiệm trong tình yêu của mỗi con người. Có thể theo hướng sau:

- *Giải thích:*

+ Tình yêu là tình cảm gắn bó, là rung động giữa người với người hay người với vật, xuất phát từ những mục đích chân thành, hi sinh vì nhau. Đó là một trong những tình cảm sâu sắc, thiêng liêng nhất của con người. Nó chi phối rất lớn đến đời sống tinh thần của mỗi con người. Đối với tuổi trẻ, tình yêu càng có sức hút mãnh liệt. Trái tim thanh xuân thường tràn đầy khát vọng khám phá, chiếm lĩnh tình yêu.

+ Trong tình yêu mỗi, con người cần có trách nhiệm với nhau trong việc phát triển mối quan hệ, thể hiện mong muốn đem đến những điều tốt đẹp đến cho người còn lại.

- Phân tích, chứng minh:

+ Cuộc sống của mỗi con người là sự tổng hòa của các mối quan hệ. Tình yêu là một trong những mối quan hệ gắn bó đó, nó giúp mỗi người có thể bộc lộ những giá trị sống của mình, giúp bản thân trở nên tốt hơn, đẹp hơn. Do đó, mỗi người cũng cần có trách nhiệm trong việc gìn giữ, phát triển mối quan hệ đó.

+ Tình yêu chỉ có thể bền vững bằng tình cảm vô tư, không vụ lợi của đôi phương. Nếu mỗi người quá phụ thuộc vào người còn lại, vô trách nhiệm với việc phát triển mối quan hệ chung thì chắc chắn tình yêu sẽ trở thành gánh nặng, từ đó dẫn tới đổ vỡ.

- Bàn luận:

+ Có trách nhiệm với tình yêu không đồng nghĩa với việc hi sinh cho tình yêu một cách mù quáng mà không nghĩ đến bản thân mình.

+ Môi trường của cuộc sống hiện đại đã làm nảy sinh không ít quan điểm lệch lạc và nhiều hiện tượng chưa đẹp trong tình yêu.

Bài học: Rút ra bài học nhận thức và hành động cho bản thân mình.

d. Chính tả dùng từ đặt câu

Đảm bảo đủ chính tả, dùng từ, ngữ nghĩa, ngữ pháp tiếng Việt. (0,25)

e. Sáng tạo

Có cách diễn đạt mới mẻ, thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận.(0,25)

Câu 2 (5,0 điểm):

*Phương pháp:

- Phân tích (Phân tích đề để xác định thể loại, yêu cầu, phạm vi dẫn chứng).
- Sử dụng các thao tác lập luận (phân tích, tổng hợp, bàn luận,...) để tạo lập một văn bản nghị luận văn học.

*Cách giải:

1. Mở bài

Còn nhớ một câu nói rằng: *Đôi khi chỉ vì một đôi mắt mà người ta ám ảnh cả đời*. Đôi khi một hình ảnh, chi tiết nhỏ trong tác phẩm có thể đánh gục được tất cả. Nó có thể nhỏ về quy mô, tầm vóc nhưng lại chứa đựng tư tưởng, tình cảm lớn. Chi tiết cũng chính là hiện thực đời sống được nhà văn tái hiện trong tác phẩm, là đơn vị cấu thành nên tác phẩm. Một hình ảnh, chi tiết nhỏ song đặt trong mạch vận động chung của tác phẩm vẫn có vai trò quan trọng riêng của nó, xem như linh hồn của một sáng tác và là thành tố nhỏ nhất trong một chỉnh thể nghệ thuật.

2. Thân bài

- Bao lần Mị ước có nắm là ngón trong tay để kết thúc cuộc đời tăm tối của mình. Đó là những lúc Mị muốn được sống, khát khao được sống nhất. Mặc dù đã phát hiện ra sức sống tiềm tàng của nhân vật, phát hiện ra chút than hồng vẫn còn le lói và niềm tin có thể nhóm lên thành ngọn lửa, nhưng Tô Hoài chưa có đủ lí lẽ để tiến hành công việc nhóm lửa. Bởi Tô Hoài đang đứng trước một đối tượng vùng cao, mọi sự vội vàng, nóng nảy đều có thể làm cho chút than hồng còn gọn lại giữa đám tro tàn kia lại tắt. Nhà văn đành chờ một cơ hội với những lí lẽ đảm bảo thuyết phục mới làm cho nhân vật trỗi dậy và cơ hội đó cuối cùng cũng đến.

- Có thể nói những trang văn miêu tả khung cảnh mùa xuân trên vùng núi cao Hồng Ngài là những áng văn tuyệt bút, thấm đẫm chất thơ, chứng minh cho khả năng am hiểu cảnh sắc miền núi của nhà văn. Điều này lí giải tại sao người ta xem ông là nhà văn phong tục, đặc biệt là phong tục của đồng bào dân tộc thiểu số Tây Bắc. Khung cảnh mùa xuân trên núi cao với *đám cỏ gianh vàng ửng, gió và rét rất dữ dội*,

tiếng trẻ em đợi tết, chơi quay, cười ầm trên sân chơi trước nhà... Tất cả tạo nên một khung cảnh sống động, tràn đầy màu sắc và âm thanh. Người đọc tìm thấy cho mình những ấn tượng khó quên về cảnh sắc mùa xuân đặc trưng của núi rừng Tây Bắc. Trong những trang văn thấm đẫm chất thơ, đượm phong cách của Tô Hoài. Nhà văn đã rất khéo léo khi đi vào tái hiện hình ảnh đầy ý đồ nghệ thuật, có sức ám ảnh lớn - hình ảnh tiếng sáo trong đêm tình mùa xuân.

- Nếu ban ngày từng đám thanh niên nô nức đến với đám hội thì cứ tối đến trong không gian kia là tiếng sáo gọi bạn tình. Tiếng sáo ấy đánh thức dậy trong lòng Mị những bài hát từ ngày xưa mà kể từ ngày bước chân vào nhà thống lí Mị đành đào sâu chôn chặt. Mị ngồi nhắm thắm theo bài hát của người đang thổi sáo.

- Ban đầu tiếng sáo ở rất xa, nó lượn lờ quanh các sườn núi rồi tiếng sáo mỗi lúc mỗi gần, nó bay tới đầu làng, ở ngoài đường và nhập vào Mị để hóa thành tiếng lòng thôi thúc, nó như giục Mị vui, giục Mị nhớ, giục Mị trở về với tuổi xuân của mình, một con người bấy lâu nay chìm trong đau khổ và buồn tủi lại biết hát, biết vui. Từ ngày bước chân vào nhà thống lí Mị sống một cuộc sống phi không gian, phi thời gian. Thế giới của Mị là một căn buồng tối tăm, nhìn ra bên ngoài ô cửa mờ mờ trăng trắng, không biết ngày hay đêm, sương hay là nắng. Khi một người không nhận thức được ngày - đêm, sương - nắng, nghĩa là họ không nhận thức được thời gian - không gian. Đó là phương thức tồn tại của một sự sống, sức sống của Mị đang phai tàn, mai một. Hôm nay nhờ có tiếng sáo mà thời gian đã trở lại, thời gian ấy là sự nhận ra, hiện tại là đau khổ, quá khứ là hạnh phúc.

- Có thể nói, trong tất cả những màu sắc và âm thanh của khung cảnh mùa xuân, nhân tố tác động nhất đến tâm hồn Mị chính là tiếng sáo. Tiếng sáo với những ca từ mộc mạc, giản dị nhưng chứa đựng trong đó khao khát tình yêu, khao khát hạnh phúc đã đánh thức ở Mị nhiều điều có tác động vô cùng to lớn đối với sự hồi sinh khát vọng sống của Mị trong đêm tình mùa xuân. Tiếng sáo đã làm thức dậy ở Mị hoài niệm về một thời gian quá khứ tươi đẹp đã qua. Trước đó, Mị từng là cô gái thổi sáo giỏi *có biết bao người mê, ngày đêm thổi sáo đi theo Mị*. Ngày đó Mị còn là cô gái tự

do, đầy sức sống và yêu đời. Tiếng sáo kia dừng lại với ý nghĩa là biểu tượng cho nét phong tục tập quán của nét đẹp văn hóa nơi vùng núi cao Tây Bắc, mà xa hơn là biểu tượng cho sự sống.

- Lần đầu tiên trong quãng thời gian Mị đi khổ sai ở nhà Pá Tra dài đằng đặc đầy tủi nhục và khổ cực. Mị ý thức được khoảng thời gian tuổi trẻ đầy tươi đẹp của mình. Một con người trước kia chỉ lù lũi như con rùa nuôi trong xó cửa. Và như một hệ quả tất yếu, khi quá khứ trở về, tiếng sáo lại nhanh chóng đánh thức Mị ý thức về thân phận đau khổ trong cuộc sống thực tại. Tiếng sáo đã khiến *Mị phơi phới trở lại, trong lòng đột nhiên vui sướng như những đêm Tết ngày trước. Mị còn trẻ, Mị muốn được đi chơi.* Rõ ràng, nhờ có âm thanh tiếng sáo mà ý niệm về thời gian đã trở về trong tâm hồn của Mị tựa một cơn gió thổi tung đám tro tàn đang vây quanh cuộc đời Mị. Người đọc như cảm nhận được một linh hồn đang cựa quậy hồi sinh đằng sau lớp xác băng giá. Chính tiếng sáo đã tác động mạnh mẽ đến Mị, góp phần thức tỉnh một tâm hồn nguội lạnh.

- Tiếng sáo như một sợi dây vô hình nối Mị với quá khứ và hiện tại. Quá khứ đẹp nhưng đối lập với một hiện thực phũ phàng. Tiếng sáo đã giúp Mị nhận thức sự vô nghĩa của cuộc sống thực tại: *Nếu có nắm lá ngón trong tay lúc này, Mị sẽ ăn cho chết ngay, chứ không buồn nhớ lại nữa. Nhớ lại chỉ thấy nước mắt ứa ra. Mà tiếng sáo gọi bạn vẫn lơ lửng bay ở ngoài đường.*

- Ý định tự tử ấy chính là minh chứng cho ý thức không chấp nhận cuộc sống thực tại của Mị. Tiếng sáo giờ đây đã trở thành ngọn gió thổi cho hồn than *khát vọng sống, khát vọng hạnh phúc* trong tâm hồn Mị bùng lên thành ngọn lửa. Tiếng sáo hay cũng chính là hiện thân của những ước mơ, hoài niệm đã xua đi biết bao giá lạnh của sự tê liệt, cam chịu nơi Mị. Đó cũng chính là sự lí giải tại sao ngay cả khi Mị bị A Sử trói đứng vào cột, tâm hồn Mị vẫn đi theo những cuộc chơi, *không biết mình đang bị trói.* Sức sống tiềm tàng ở người con gái vùng cao ấy đã thực sự trỗi dậy. Vậy nên hành động phản kháng của Mị sau này: cắt đứt dây trói cho A Phủ là lẽ tự nhiên, một quy luật tất yếu cho tâm hồn thực sự thức tỉnh.

3. Kết bài

Để khắc họa nổi bật chi tiết trên, tác giả sử dụng ngôn ngữ đầy sức gợi, nhất là những từ láy liên tục biến đổi, gợi tả các sắc thái khác nhau của tiếng sáo: *lấp ló, vắng vắng; lừng lơ, rập rờn*. Qua cách diễn đạt này độc giả dường như không phải tốn quá nhiều công sức để mừng tượng thứ âm thanh ấy mà nó hiện hữu khá rõ nét, không chỉ tác động vào thính giác mà còn gây ấn tượng mạnh mẽ đến thị giác.

Có thể thấy rằng, chi tiết tiếng sáo mặc dù là chi tiết nhỏ trong tác phẩm thôi nhưng cũng có vai trò tạo nên sự thành công khi xây dựng truyện ngắn *Vợ chồng A Phủ* của nhà văn Tô Hoài. Nếu thiếu đi âm thanh này, truyện ngắn *Vợ chồng A Phủ* có thể sẽ mất đi khá nhiều sức lôi cuốn và tư tưởng của tác phẩm cũng đôi phần kém sâu sắc hơn.